

รายงานผลการดำเนินโครงการ

“สร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน : ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด” จังหวัดนนทบุรี

1. ที่มา

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มาตรา 20 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดการเหลื่อมล้ำ การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ ด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่างๆ สำหรับรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะทำให้ผู้สูงอายุและคนพิการ สามารถเข้าถึงบริการ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม อันจะนำไปสู่การยอมรับเช่นเดียวกับคนทั่วไป ทั้งยังเป็นการสร้างความเสมอภาคให้ทุกคนในสังคม ทั้งนี้ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นไม่ใช่ทำเฉพาะเพื่อคนพิการเท่านั้น แต่เพื่อทุกคนในสังคม ประกอบกับสังคมไทย กำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกจึงเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้สูงอายุ คนพิการ สตรีมีครรภ์ หรือผู้ที่อ่อนแอทางร่างกายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

รัฐบาลได้มอบนโยบายให้โครงการของรัฐ ต้องคำนึงถึง “การเข้าถึงบริการของรัฐ” อันเป็นสิทธิพื้นฐานและเครื่องหมายแสดงเท่าเทียมของสังคม ต้องดูแลให้ครบ อาทิ การบริการระบบขนส่งมวลชน หรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ จะต้องจัดให้มีทางลาด ห้องน้ำสาธารณะ ทุกกลุ่มเป้าหมายนั้น ให้สามารถใช้โดยสะดวกและเชื่อมโยงไปได้ทั่วทุกสถานที่ ประกอบกับคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (กพช.) ได้มีมติในคราวการประชุม ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2557 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและระบบขนส่งมวลชนที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน และมีผู้แทนจากกระทรวงต่างๆ อาทิ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและองค์กรคนพิการ โดยให้มีการประชุมหารือและวางแผนดำเนินงานในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม บริการขนส่งสาธารณะ เพื่อให้คนพิการสามารถเดินทางออกจากบ้าน และไปใช้บริการสถานที่ต่างๆ อาทิ สถานศึกษา สถานที่ทำงาน แหล่งเรียนรู้ ศาสนสถานและพื้นที่พหุประโยชน์ ได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปในสังคม ซึ่งต้องดำเนินงานบูรณาการความร่วมมือกับทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยการสนับสนุนให้เกิดชุมชนต้นแบบที่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของทุกคน ทั้งผู้สูงอายุ คนพิการ สตรีมีครรภ์ ผู้ที่อ่อนแอทางร่างกาย และทุกคนทั้งในชุมชนและนอกชุมชน ให้สามารถเดินทาง ท่องเที่ยว และใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ สะดวก และปลอดภัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว) ได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยปี 2559 มีการขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วน 8 ข้อ นโยบายปฏิรูปและพัฒนา 5 ข้อ และนโยบายพันธกิจ 11 ข้อ สำหรับนโยบายเร่งด่วนที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ โดยให้ดำเนินการประสานความร่วมมือและสนับสนุนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและทุกคนในสังคม (อารยะสถาปัตย์) ให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ของระบบการใช้ชีวิต ซึ่งต้นทาง คือ บ้านและที่พักอาศัย กลางทาง คือ ระบบขนส่งมวลชน ถนน ทางเดินเท้า และปลายทาง คือ อาคารและพื้นที่

สาธารณะต่างๆ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สวนสาธารณะ ศาสนสถาน และห้างร้านต่างๆ เพื่อให้คนพิการสามารถออกจากบ้านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม และดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ ดังหลักคิดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

เพื่อให้เกิดชุมชนต้นแบบที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของทุกคนหรือชุมชนต้นแบบอารยสถาปัตย์ สำเร็จลุล่วงและเกิดขึ้นทั่วประเทศ เพราะจะทำให้ทุกคนในสังคม โดยเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้เดินทางออกจากบ้านไปไหนมาไหนได้โดยอิสระ สะดวก ปลอดภัย สามารถใช้บริการต่าง ๆ ได้ เช่น สถานศึกษา สถานที่ทำงาน ศาสนสถาน และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปในสังคม และเป็นตัวอย่างให้ชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ นำไปปรับปรุงและพัฒนาชุมชนของตนเอง เป็นชุมชนที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการและทุกคน สามารถดำรงชีวิตและท่องเที่ยวได้อย่างอิสระ สะดวก ปลอดภัย (Universal Design Community Model) ของประเทศไทยและประชาคมอาเซียน กรมส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้ริเริ่มดำเนินโครงการสร้างชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันและเข้าถึงได้ในอาเซียน : ชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบ Universal Design
- 2) เพื่อให้คนพิการและทุกคนในสังคม สามารถดำรงชีวิตและท่องเที่ยวได้อย่างอิสระ สะดวก และปลอดภัย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค
- 3) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการและทุกคนในสังคมเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- 4) เพื่อให้ชุมชนและสังคมได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการและทุกคนในสังคมเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้พร้อมรองรับประชาคมอาเซียน

3. เป้าหมาย

สภาพแวดล้อมและบริการขนส่งสาธารณะ ได้รับการปรับปรุงเพื่อให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และทุกคนในสังคม สามารถใช้ชีวิตประจำวัน เดินทางเพื่อไปทำงาน และออกมาทำประโยชน์ให้สังคมได้อย่างอิสระ สะดวก ปลอดภัย

อนึ่งเหตุที่เลือกเกาะเกร็ดเป็นพื้นที่ต้นแบบในการปรับปรุงเนื่องจากจังหวัดนนทบุรีมีคนพิการและหน่วยงาน/องค์กรด้านคนพิการเป็นจำนวนมาก เช่น สถานสงเคราะห์คนพิการ ศูนย์พัฒนาอาชีพคนพิการ โรงเรียนเฉพาะความพิการอีกกว่า 10 แห่ง และเกาะเกร็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ และมีความเข้มแข็ง รวมทั้ง มีผู้สูงอายุและคนพิการอาศัยอยู่มากกว่าร้อยละ 20 ซึ่งมีความยากลำบากในการเดินทางออกนอกพื้นที่ เช่น ไปโรงพยาบาล สถานศึกษา สถานประกอบการ เป็นต้น นอกจากนี้ ทำให้เห็นเส้นทางการเดินทางได้อย่างครบทุกมิติ ตั้งแต่ออกจากบ้านและที่พักอาศัยภายในเกาะเกร็ดเดินทางด้วยเรือข้ามฟากไปฝั่งเทศบาลนครปากเกร็ด เชื่อมต่อการเดินทางด้วยรถประจำทางหรือรถยนต์เพื่อไปยังอาคาร สถานที่ต่างๆ อาทิ สถานที่ราชการ โรงพยาบาล โรงเรียน สถานศึกษา ศาสนสถาน ห้างสรรพสินค้า และสถานประกอบการ เป็นต้น

4. พื้นที่ดำเนินการ

เทศบาลนครปากเกร็ดและเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

5. งบประมาณ

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จำนวน 8,670,000 บาท (แปดล้านหกแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

6. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม 2557 - พฤษภาคม 2559

7. ผลการดำเนินงาน

ดำเนินปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ดังนี้

7.1 พื้นที่ฝั่งเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 55 จุด ดังนี้

1. ปรับปรุงป้ายรถเมล์ 1 จุด
2. ปรับปรุงทางเท้าเชื่อมระหว่างป้ายรถเมล์และท่าเรือ
3. ทาสีตีเส้นที่จอดรถคนพิการ 6 จุด
4. ป้ายสัญลักษณ์หรือป้ายชี้ทาง 13 จุด
5. จุดแวะพักเก้าอี้นั่งพัก 20 จุด
6. ป้ายแผนผังต่างสัมพัทธ์ 1 จุด
7. ห้องน้ำคนพิการ 1 จุด
8. ทางลาดและทางลาดลงโปะเรือ 10 จุด
9. ปรับปรุงโปะเทียบเรือท่าปากเกร็ด 1 จุด
10. ปรับปรุงเรือต้นแบบ 1 ลำ

7.2 พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด จำนวน 90 จุด ดังนี้

1. ปรับปรุงโปะเทียบเรือท่าครูทิว 1 จุด
2. ทางลาดและทางลาดลงโปะเรือ 1 จุด
3. ป้ายแผนผังต่างสัมพัทธ์ 1 จุด
4. ป้ายสัญลักษณ์หรือป้ายชี้ทาง 6 จุด
5. งานปิดท่อระบายน้ำ 10 จุด
6. จุดแวะพักเก้าอี้นั่งพัก 30 จุด
7. ปรับปรุงทางเดินให้มีลูกระนาด 40 จุด
8. ห้องน้ำคนพิการ 1 จุด

โครงการชุมชนต้นแบบเกาะเกร็ด จ.นนทบุรี และการจัดทำชุมชนต้นแบบพื้นที่ขยายผล ๓๓ จังหวัด

